

Obsah

Slovo úvodem	11
1. Didaktika dospělých	12
1.1 Pojem a předmět didaktiky	12
1.1.1 <i>Historický vývoj didaktiky</i>	13
1.1.2 <i>Významné osoby současné české didaktiky</i>	17
1.2 Obecná a speciální didaktika	18
1.2.1 <i>Oborové a předmětové didaktiky v historickém vývoji</i>	19
1.3 Andragogická didaktika	19
1.3.1 <i>Trojdimenzionální model výuky dospělých</i>	20
2. Vzdělávání dospělých v kontextu celoživotního učení	21
2.1 Celoživotní vzdělávání	21
2.2 Funkce vzdělávání dospělých	23
2.2.1 <i>Historický vývoj vzdělávání dospělých</i>	26
2.3 Vzdělávání dospělých v Evropě	27
2.3.1 <i>Účast dospělých v celoživotním vzdělávání</i>	27
2.3.2 <i>Programy pro dosažení nižšího sekundárního vzdělání</i>	28
2.3.3 <i>Programy na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání</i>	28
2.3.4 <i>Alternativní formy studia na vysokých školách</i>	29
2.4 Typy dalšího vzdělávání	30
2.5 Zájmové vzdělávání dospělých	31
2.5.1 <i>Obsahové členění zájmového vzdělávání</i>	31
2.5.2 <i>Účastníci zájmového vzdělávání</i>	32
2.5.3 <i>Typy zájmového vzdělávání dospělých</i>	32
2.5.4 <i>Rozvoj zájmového vzdělávání v ČR z historického hlediska</i>	33
2.6 Další profesní vzdělávání	35
2.6.1 <i>Vzdělávání na terciární úrovni</i>	36
2.6.2 <i>Rekvalifikační kurzy</i>	38
2.6.3 <i>Podnikové vzdělávání</i>	38
2.6.4 <i>Rozvoj dalšího profesního vzdělávání v ČR z historického hlediska</i>	40
2.7 Občanské vzdělávání	40
2.8 Rodinné vzdělávání	41
2.9 Vzdělávání seniorů	41
2.9.1 <i>Funkce vzdělávání seniorů</i>	42
2.10 Sebevzdělávání	42

3. Specifika vzdělávání dospělých	43
3.1 Specifické charakteristiky dospělých ve vzdělávacím procesu	44
3.2 Motivace ke vzdělávání	46
3.3 Bariéry ve vzdělávání	48
3.3.1 <i>Motivace a bariéry ve vzdělávání dospělých dle průzkumných šetření</i>	48
3.4 Specifika vzdělávání určitých skupin dospělých	50
3.4.1 <i>Ženy</i>	50
3.4.2 <i>Osoby se zdravotním postižením</i>	56
3.4.3 <i>Osoby se sociálním znevýhodněním</i>	60
3.4.4 <i>Senioři</i>	62
3.4.5 <i>Nezaměstnaní</i>	73
4. Osobnost vzdělavatele dospělých	79
4.1 Kompetence vzdělavatele dospělých	79
4.2 Role učitele ve vzdělávání dospělých	81
4.3 Vyučovací styl učitele	81
4.3.1 <i>Klasifikace vyučovacích stylů učitelů</i>	82
4.3.2 <i>Typologie osobnosti učitele</i>	82
4.3.3 <i>Typologie lektora působícího ve vzdělávání dospělých</i>	83
5. Didaktický proces	84
5.1 Základní pojmy	84
5.2 Výuka z historického pohledu	85
5.2.1 <i>Modely výuky</i>	85
5.3 Typy výuky	88
5.3.1 <i>Výuka informativní</i>	88
5.3.2 <i>Výuka heuristická</i>	88
5.3.3 <i>Výuka produkční</i>	89
5.3.4 <i>Výuka regulativní</i>	89
5.4 Fáze výuky	89
5.4.1 <i>Motivační fáze výuky</i>	89
5.4.2 <i>Expoziční fáze výuky</i>	90
5.4.3 <i>Fixační fáze výuky</i>	90
5.4.4 <i>Diagnostická fáze výuky</i>	90
5.4.5 <i>Aplikační fáze výuky</i>	90
6. Kurikulum	91
6.1 Teorie kurikula	91
6.1.1 <i>Teorie klíčových kvalifikací</i>	92
6.1.2 <i>Národní soustava kvalifikací</i>	93

6.1.3	<i>Národní soustava povolání</i>	93
6.1.4	<i>Obsah výuky ve vzdělávání dospělých</i>	93
7.	Výukové cíle	106
7.1	Funkce výukových cílů	106
7.2	Dělení výukových cílů	107
7.2.1	<i>Taxonomie výukových cílů</i>	107
7.3	Požadavky na výukové cíle	111
8.	Didaktické zásady	112
8.1	Vznik a vývoj didaktických zásad z historického hlediska	112
8.2	Didaktické principy ve výuce dospělých	113
9.	Organizační formy výuky	117
9.1	Klasifikace organizačních forem výuky	117
9.2	Organizační formy výuky ve školním vzdělávání dospělých	119
9.2.1	<i>Prezenční forma</i>	120
9.2.2	<i>Distanční forma</i>	120
9.2.3	<i>Kombinovaná forma</i>	121
9.2.4	<i>Dálkové studium</i>	122
9.2.5	<i>Externí studium</i>	122
9.3	Univerzální formy vzdělávání dospělých	124
9.3.1	<i>Přednáška</i>	124
9.3.2	<i>Seminář</i>	124
9.3.3	<i>Cvičení</i>	128
9.3.4	<i>Kurz</i>	128
9.3.5	<i>Zájmový kroužek</i>	128
9.3.6	<i>Exkurze</i>	129
9.3.7	<i>Workshop</i>	129
9.3.8	<i>Konference</i>	129
9.3.9	<i>Studijní praxe</i>	130
9.3.10	<i>Konzultace</i>	132
9.3.11	<i>Formy vzdělávání využívané zejména v podnikovém vzdělávání</i>	132
9.4	Organizační formy výuky dle osobnosti	136
9.4.1	<i>Frontální výuka</i>	136
9.4.2	<i>Individuální forma výuky</i>	136
9.4.3	<i>Individualizovaná forma výuky</i>	136
9.4.4	<i>Samostatná práce</i>	137
9.4.5	<i>Skupinová výuka</i>	138
9.4.6	<i>Projektová výuka</i>	139

10. Výukové metody	141
10.1 Klasifikace výukových metod	141
10.2 Popis jednotlivých výukových metod	146
10.2.1 <i>Metody slovní</i>	146
10.2.2 <i>Metody situační</i>	154
10.2.3 <i>Případová studie</i>	156
10.2.4 <i>Metoda brainstormingu</i>	156
10.2.5 <i>Myšlenková mapa</i>	158
10.2.6 <i>Metody inscenační</i>	159
10.2.7 <i>Metoda tvořivého dramatu</i>	160
10.2.8 <i>Sugestopedie</i>	160
10.2.9 <i>Didaktická hra</i>	162
10.2.10 <i>Mikrovyučování</i>	163
10.2.11 <i>Icebreakery</i>	164
10.2.12 <i>Metody heuristické, řešení problémů</i>	164
10.2.13 <i>Metody názorně demonstrační</i>	168
10.2.14 <i>Metody dovednostně praktické</i>	169
11. Učební úlohy ve výuce	170
11.1 Druhy učebních úloh	170
11.1.1 <i>Taxonomie učebních úloh podle D. Tollingerové</i>	171
11.2 Parametry učebních úloh	173
11.2.1 <i>Další důležité vlastnosti učebních úloh</i>	174
12. Distanční výuka a e-learning	176
12.1 Výhody a nevýhody distančního studia	177
12.2 Typy distančního studia	178
12.3 Vývoj distančního vzdělávání z historického pohledu	178
12.4 Jak vzniká distanční studijní program nebo kurz	180
12.5 Komunikace v rámci distančního studia	181
12.6 Charakteristika prostředí systému určeného k distančnímu vzdělávání	181
12.7 Vzdálenost v distančním vzdělávání	182
12.8 Hodnocení průběhu a výsledků distančního studia	184
12.9 Typy distančních studijních opor	185
12.9.1 <i>Charakteristiky dobrého distančního studijního textu</i>	185
12.10 Tutor	188
12.11 Tutoriál	188
12.12 E-learning	189
12.12.1 <i>Zavádění e-learningu na českých vysokých školách</i>	190

12.13	Kvalita průběžné podpory distančního studia	190
12.13.1	<i>Kvalita e-learningové výuky ve světle výzkumů</i>	191
12.14	Webinář	191
13.	Didaktické prostředky	193
13.1	Materiální didaktické prostředky	193
13.1.1	<i>Učebnice</i>	196
13.2	Využití ICT	198
13.2.1	<i>E-learning</i>	198
14.	Příprava učitele na výuku	201
14.1	Plánování výuky	201
15.	Evaluace výuky	204
15.1	Výsledky vyučovacího procesu	204
15.1.1	<i>Výsledky a efekty edukace</i>	206
15.1.2	<i>Kvalita edukace</i>	206
15.1.3	<i>Spokojenost vzdělávaných</i>	206
15.2	Evaluace výuky z pohledu výkonu lektora	207
15.2.1	<i>Formy evaluace</i>	207
15.3	Metody zjišťování výsledků vzdělávání z pohledu výkonu studenta	208
15.3.1	<i>Klasické ústní zkoušky</i>	208
15.3.2	<i>Písemné zkoušky</i>	209
15.3.3	<i>Praktická zkouška</i>	209
15.3.4	<i>Kombinovaná zkouška</i>	209
15.3.5	<i>Portfolio</i>	210
15.3.6	<i>Seminární práce</i>	210
15.3.7	<i>Výhody a nevýhody písemné a ústní formy zkoušení</i>	210
15.3.8	<i>Didaktický test</i>	210
16.	Problémové situace ve vzdělávání dospělých	213
16.1	Problémová skupina	213
16.2	Přístup ke školení	214
	Závěr	216
	Použitá literatura	217
	Internetové zdroje	223